ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
ӘЛ-ФАРАБИ атындағы ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

ҚАЗАҚ ОЙШЫЛДАРЫНЫҢ ТҰЛҒАНЫҢ РУХАНИ-АДАМГЕРШІЛІК САПАЛАРЫ ТУРАЛЫ ФИЛОСОФИЯЛЫҚ-ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ПАРАСАТ-ПАЙЫМДАРЫ

Хрестоматиялық оқу құралы

Алматы
«Қазақ университеті»
2022

ОӘЖ 37.013.73 (574)
КБЖ 74.6 (5Каз)
Қ 17

*Баспаға әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті
философия және саясаттану факультетінің
Ғылыми кеңес (№4 30-11-2021 ж.) және
Редакциялық баспа кеңесі шешімімен ұсынылған*

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің тапсырысы
2020-2022 жылдарға арналған қолданбалы гранттық зерттеу аясындағы
«Рухани-адамгершілік қасиеттерді және тұлғаның өзін-өзі дамытуына
арналған синергетикалық негіздер мен эвтогогика» атты
ИРН AP08856223 жоба бойынша дайындалды

Пікір жазғандар:
Педагогика ғылымдарының докторы, профессор ***А.А. Булатбаева***
Педагогика ғылымдарының докторы, профессор ***Ұ.М. Әбдіғаппарова***
Педагогика ғылымдарының кандидаты, доцент ***С.Х. Бектенғалиева***

Құрастырушы авторлар:
Таубаева Ш.Т., Мыңбаева А.К.,Әрінова Б.А.,
Молдасан Қ.Ш.,ТөлешоваҰ.Б.

Қ 17 **Қазақ ойшылдарының** тұлғаның рухани-адамгершілік сапалары туралы философиялық-педагогикалық парасат-пайымдары: хрестоматиялық оқу құралы / құраст. авт.: Таубаева Ш.Т., Мыңбаева А.К., Әрінова Б.А., Молдасан Қ.Ш., Төлешова Ұ.Б. – Алматы: Қазақ университеті, 2022. – 220 б.
ISBN 978-601-04-6015-7

Хрестоматиялық оқу құралы жоғары оқу орындарында «Әлеуметтік педагогика және өзін-өзі тану» мен «Педагогика және психология» білім беру бағдарламаларда кәсіби білім алушы болашақ мамандардың рухани-адамгершілік сапаларын дамытудың бастаулары ретінде қазақ ойшылдарының мұраларындағы тәрбиелік-тағылымдық ой-пікірлердің сабақтастығында құрастырылды. Оқу құралында тұлғаның рухани-адамгершілік сапаларын дамытудың қайнар көздері болып табылатын халық даналығының парасатты пайымдары, өнегелік тәлімдері философиялық тұжырымдар тұрғысынан жинақталып, топтастырылып берілді. Хрестоматия аталмыш білім беру бағдарламалардың базалық пәндер оқу бағдарламаларына сәйкес құрастырылды.

Бұл оқу құралы жоғары оқу орындарының оқытушыларына, докторанттарына, магистранттарына, студенттеріне, ғылыми қызметкерлеріне, сонымен қатар мұғалімдерге, педагогикалық колледждердің студенттеріне және мектеп оқушыларына арналған.

ОӘЖ 37.013.73 (574)
КБЖ 74.6 (5Каз)

ISBN 978-601-04-6015-7 © Таубаева Ш. және т.б., 2022

қоғамдық қатынаста өзіндік әлеуметтік рөл атқаратын топ мен тұлғаның практикалық іс–әрекетінің бағытын білдіреді, адамның әлеммен және бір-бірімен жақындау деңгейін жеткізеді. Әрбір тарихи кезең мен халықтың рухани мүддесінің өзіндік құндылығы адамдар мен ұрпақтар арасында қилы-қилы қарым–қатынастар қалыптастырады. Р.м. адамды тәрбиелеудің өресі мен мүмкіндігін арттырады.

РУХАНИ–АДАМГЕРШІЛІК БІЛІМ БЕРУ – арнайы ұйымдастырылған үдеріс: 1) оқушылардың рухани–адамгершілік салада нақты білімдік деңгейге қол жеткізуде, танымдық және тұлғалық мәселелерді шешуде тәжірибесін қалыптастыруы; 2) тұлғаны дамыту, оның жеке тәжірибесі мен мінез–құлығын байыту, әлеуметтік және жеке тәжірибенің өзара әрекеттестігі, әлеуметтік іс–әрекеттің көп қырлы түрлерінде тұлғаның шығармашылық мүмкіндіктерін ашу; 3) адамгершілік заңы тұлғаның өз заңы бола алатындай тұлғалық автономияны дамыту; 4) адамгершілік таңдау негізінде тұлға үшін маңызды мәселелерді шешу тәжірибесін қалыптастыру.

РУХАНИ–АДАМГЕРШІЛІК ҚҰНДЫЛЫҚ – белгілі бір бағытты, мақсатты, жүйені, ұлттық көзқарасты, мінез-құлықтағы адамдық тәртіп пен рухани дағдыны қалыптастыра-тын жүйе.

РУХАНИЛЫҚ - 1. Рухани, адамгершілік және интеллектуал-ды қызығушылықтардың материалдыққа қарағанда басым жағ-дайы, адам жанының таза қасиеті.2. Жеке тұлғаның таңдалған мақсатқа талпынысы, сананың құндылық сипаты; әлемді және бәрінен бұрын өзін тануға ұмтылысынан, яғни ең құнды нәрсені іздеу мен ашудан, өмірдің мәніндегі анықтылық пен қажеттілік-тен; өзін-өзі ұғынудан, өзін-өзі жетілдіруден; әлемнің жараты-лысы, адам жаны, өмір мен өлім, ақиқат, жақсылық пен жаман-дық туралы болмыстың «мәңгілік мәселелеріне» жауап табуға ұмтылудан көрінетін адамның өмір сүру тәсілін анықтау.

САБЫРЛЫЛЫҚ - ұстамдылық, шыдамдылық, салмақты-лық. Әр істегі шыдамдылық, байсалдылық көрінісі. Адамның өз мінез-құлқын басқарып, иелік ете алуы, ашулы, ызалы кезінде, қиын жағдайға тап болғанда, өмірлік мәселелерді шешкен кезде өзін-өзі ұстай білуі.

САНА–СЕЗІМ (лат. cum scientia- санамен бірге) – адамның өзін-өзі ойлай алатын, сезе білетін, әрекеттенетін субъект ретін-де түсіне бастауы.

СҮЙІСПЕНШІЛІК- құштарлық, ынтықтық көңіл күй. Адамдардың бір-бірін жақсы көріп, сыйластықпен қарым – қатынас жасауы.

ҰҒЫМПАЗ – ұғымтал, зерек, алғыр.

ҰЛАҒАТТЫ – парасатты, үлгі–өнегелі оқымысты, ғұлама.

МӘДЕНИ СӘЙКЕСТІК – қоршаған орта, туған жер және тұрғылықты жер талаптары, мәдени мұра, мәдениет ахуалының білім беруге әсері.

МӘДЕНИ ТӘЖІРИБЕЛЕР – оның өзге адамдармен бірлескен тұрмысындағы ерекшеліктерімен тығыз байланысты тәртібі мен іс-әрекетіндегі нормаларының қалыпты (үйреншікті) әдістері мен тәсілдері. Олар – қызметтің жаңа тәсілдері мен түрлерін іздеу, апробациялау, түрлі танымдық және прагматикалық қажеттіліктерді қанағаттандыру, сонымен қатар, рухани-адамгершілік және эмоционалдық (көмек көрсету, қорғаныш, мақтаныш, қуаныш, қайғы және т.б.) тәжірибесімен бөлісу мақсатын көздейді.

Оқу басылымы

ҚАЗАҚ ОЙШЫЛДАРЫНЫҢ ТҰЛҒАНЫҢ РУХАНИ-АДАМГЕРШІЛІК САПАЛАРЫ ТУРАЛЫ ФИЛОСОФИЯЛЫҚ-ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ПАРАСАТ-ПАЙЫМДАРЫ

Хрестоматиялық оқу құралы

Құрастырушы авторлар:
Таубаева Ш.Т., Мыңбаева А.К.,Әрінова Б.А.,
Молдасан Қ.Ш.,ТөлешоваҰ.Б.

ИБ №14824
Басуға 28.10.2022 жылы қол қойылды. Пішімі 60х84 1/16.
Көлемі 13,75 т. Офсетті қағаз. Сандық басылым. Тапсырыс №16612
Таралымы 30 дана. Бағасы келісімді.
Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің
«Қазақ университеті» баспа үйі.
050040, Алматы қаласы, әл-Фараби даңғылы, 71.

«Қазақ университеті» баспа үйі баспаханасында басылды.